

(Данас, 21. мај 2009)

Такозвана "уставна иницијатива" Бориса Тадића у "Вечерњим новостима" (од 1. и 2. маја) у којој је, заправо, председник Србије изнео мишљење да су "могуће уставне промене којима би се решило и питање регионализације и децентрализације Србије" и када је томе додао да "није природно да само Војводина буде регија са дефинисаним правима у Србији, када и друге регије желе иста таква права" није се могла другачије разумети него као коначно одлагање ад ацта фамозног Предлога статута Војводине, који је још октобра прошле године двотрећинском већином усвојен у Скупштини Покрајине. Тим пре што је Тадић тада још изјавио да би "ако би Војводина била једина регија, Србија била асиметрична држава, што би производило сталну нестабилност".

Када се овим кратким, али генералним оценама, дода и његово нешто раније несрећно "набрајање" оних којима не треба дозволити да усред текуће економске кризе угрожавају Србију (заправо ребаланс њеног државног буџета), у којем су се заговорници војвођанске аутономије нашли одмах поред босова организованог криминала ("Утисак недеље", на Б92), тај утисак, да је "сахрана Војводине" заправо његова болна али прагматична опција - само је појачан. У ствари, учинило се да се Борис Тадић, као "председник свих грађана", коначно определио за политику гушења опозиције и јачања владајуће коалиције - путем промптног прихватања ставова опозиције и сваког мишљења коалиционих партнера.

Тај приступ доиста слушају опозицију (а осокољава Дачићеву компанију у власти), па она никако да се снађе због губитка значајног политичког простора у такозваној косовској политици, односу према НАТО-у и Русији, враћању у Покрет несврстаних земаља (коме ли је то пало на памет, да ми је знати?), према Војводини и Републици Српској, у питању Срба у Црној Гори, у енергетској стратегији и на многим другим правцима политичког деловања - на којима се брзо и чврсто "населела" владајућа коалиција са Тадићем на челу. Неспремне за овај "широки друштвени консензус" неочекиван после пораза на мајским изборима 2008. године, на којем су изгубиле власт, а њихове кључне идеје, зачудо, остале владајуће идеје - опозиционе странке биле су принуђене да се хватају уопштених фраза, ситних бесмислица и (замислите) "приватних видео камера", како би се на оперативном, али и програмском плану бар приказале као странке које желе нешто другачије од онога што спроводи сама власт.

Тај губитак даха код опозиције, јер је све оно у шта се она уздала усисала Тадићева група, овог пролећа је нарочито постао видљив када је пропао читав њихов план да бар на (вечито нешто кривој) Војводини покуша да обнови упориште за своју политику "јаке Србије" која достојанствено брине о свом интегритету и суверенитету под окриљем Руске Федерације, што баш угрожава аутономија Војводине, са својим "елементима државности". Лакрдија са перманентним рађањем војвођанског мртворођенчета, Статута Покрајине, толико је озлоједила, на пример, Коштуничину странку, да сада чак и њен војвођански функционер Зоран Лончар изјављује да "власт гуши права грађана Војводине", јер већ дуже од шест месеци није у стању да припреми закон о надлежностима Покрајине. Мислим да ова врста суровости према опозицији није добра и да је њен бес боље усмерити ка Војводини, која је већ одавно навикла да је понижава свако ко намери да живи од политике у Србији - него да се та опозиција, немајући куд другде, окрене неким другим важним проблемима државе, на пример оним социјалним.

Та "асиметричност" између политичког простора који сада држи владајућа коалиција према опозицији, нажалост, није стабилизовала Србију, као што ни владајући централизам није у Србији у протеклих двадесет година постигао ни оно што централизам обично може да одради (извршење великих инфраструктурних пројеката, микробезбедност грађана, развој националних културних институција, итд.). У ствари, симетричност у држави (заправо њена "хомогенизација" - национална, организациона, регионално-економска и свака друга), која је опсесија свих снага реда и рада под централном командом, у реалности не постоји ни у једној стабилној држави - ни у оним ауторитарним, ни у оним квазидемократским, а дакако ни у демократским. Од Кине, која под Централним комитетом има читаве територијалне зоне са апсолутно различитим правним поретком у односу на већину других, до Русије, која у свом саставу има прегршт територијалних јединица са различитим рангом аутономности (неке чак имају своје уставе). Од Сједињених Држава Америке (чак у некима има, а у другима нема смртне казне) до Савезне Републике Немачке (у којој, на пример, Баварска има више права од свих других "савезних ентитета"). То су ноторне правне ствари, па је смешно да их председник државе игнорише.

У расправи о војвођанском статуту стално се јавља и проблем његове наводне правно-техничке уставне "имперфектности". Па зар због тога није једноставније да се тај документ, који уопште и није објављен у јавности (ја га бар нисам имао у руци), врати у Скупштину Војводине на ново читање и кориговање, него да се његов политички леш прескаче на главном јавном сокаку као лешина неке згажене животиње. Биће да главни проблем, ипак, није у Статуту, него у "неуставности" закона о надлежностима аутономне покрајине, јер, ако у његовој скици пише оно што је до сада успела да сазна војвођанска штампа, онда се о суштинском приступу том законском пројекту може лако изнети лапидарна оцена: дупло голо!